

Sygn.akt III AUa 897/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 stycznia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Marek Szymanowski (spr.)

Sędziowie: SA Barbara Orechwa-Zawadzka

SA Dorota Elżbieta Zarzecka

Protokolant: Magda Małgorzata Gołaszewska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 28 stycznia 2014 r. w B.

sprawy z odwołania J. C. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o emeryturę

na skutek apelacji wnioskodawcy J. C. (1)

od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku V Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 24 kwietnia 2013 r. sygn. akt V U 1338/12

I. oddala apelację;

II. odstępuje od obciążania J. C. (1) kosztami zastępstwa procesowego za II instancję.

Sygn. akt III AUa 897/13

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. decyzją z dnia 11 lipca 2012 roku, wydaną na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 roku, Nr 153, poz. 1227 ze zm.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 roku, Nr 8, poz. 43 ze zm.), odmówił J. C. (1) prawa do emerytury. Organ rentowy stwierdził, że nie udowodnił on wymaganego, co najmniej 15-letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. do stażu pracy w warunkach szczególnych nie zaliczył okresu zatrudnienia od dnia 1 września 1966 roku do dnia 30 września 1982 roku w Przedsiębiorstwie (...).

J. C. (1) w odwołaniu od powyższej decyzji domagał się przyznania mu prawa do emerytury, po uprzednim zaliczeniu jako pracy w szczególnych warunkach zakwestionowanego przez organ rentowy okresu zatrudnienia oraz okresu pracy od dnia 1 października 1982 roku do dnia 31 stycznia 1985 roku w Gminnej Spółdzielni (...) w J..

Sąd Okręgowy w Białymstoku po rozpoznaniu powyższego odwołania, wyrokiem z dnia 24 kwietnia 2013 roku oddalił je. Sąd I instancji wskazał, że warunkami nabycia prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnych warunkach są: ukończenie przez mężczyznę 60-go roku życia, udowodnienie na dzień 1 stycznia 1999 roku 25-letniego ogólnego stażu pracy i 15-letniego stażu pracy w warunkach szczególnych, nieprzystąpienie do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenie wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym za pośrednictwem organu rentowego na dochody budżetu państwa - art. 184 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 roku, Nr 153, poz. 1227 ze zm.) w zw. z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 roku, Nr 8, poz. 43 ze zm.). Poza sporem pozostawało, że wnioskodawca ukończył 60-ty roku życia, legitymuje się ponad 25-letnim ogólnym stażem ubezpieczeniowym oraz nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego. Okolicznością sporną było ustalenie, czy praca J. C. (1) w okresie od dnia 1 września 1966 roku do dnia 30 września 1982 roku w Przedsiębiorstwie (...) była pracą wykonywaną w warunkach szczególnych, a w konsekwencji czy legitymuje się on 15-letnim stażem pracy w warunkach szczególnych. Odnośnie zaś żądania wnioskodawcy zaliczenia do stażu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia od dnia 1 października 1982 roku do dnia 31 stycznia 1985 roku w Gminnej Spółdzielni (...) w J., Sąd I instancji zaznaczył, że zostało ono zgłoszone dopiero w odwołaniu od zaskarżonej decyzji, zatem organ rentowy nie rozstrzygał w przedmiocie możliwości uwzględnienia tego okresu. Podniósł, że okresami pracy w szczególnych warunkach są okresy pracy wykonywanej na stanowiskach wyszczególnionych w wykazie A, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku (§ 2 ust. 1 w/w rozporządzenia). W dalszej kolejności Sąd Okręgowy, powołując się na ugruntowane stanowisko judykatury, wskazał, że fakt istnienia świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach w odniesieniu do określonego okresu zatrudnienia nie wiąże ani organu rentowego, ani też Sądu. Świadectwo to ma charakter dokumentu prywatnego w rozumieniu art. 245 k.p.c. Sąd jest uprawniony do prowadzenia postępowania dowodowego w celu ustalenia charakteru pracy w okresie, którego dotyczy świadectwo i po dokonaniu oceny zgromadzonego materiału - do ustalenia, czy okres wskazany w świadectwie był okresem pracy w szczególnych warunkach, czy też nie. Świadectwo pracy wykonywanej w szczególnych warunkach stanowi natomiast domniemanie, że okres pracy w nim podany jest okresem pracy w warunkach szczególnych. W celu ustalenia charakteru pracy J. C. (1) w okresie od dnia 1 września 1966 roku do dnia 30 września 1982 roku Sąd I instancji dopuścił dowód z akt osobowych wnioskodawcy, dowód z zeznań świadków Z. K., H. S. i A. Ź. oraz dowód z zeznań wnioskodawcy przesłuchanego w charakterze strony. Jak wynikało ze świadectwa pracy z dnia 30 września 1982 roku, wystawionego przez zakład pracy, J. C. (1) w okresie od dnia 1 lipca 1969 roku do dnia 30 września 1982 roku był zatrudniony na stanowisku mechanika samochodowego (k. 36 akt osobowych). Natomiast w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionego przez syndyka masy upadłości Przedsiębiorstwa (...), wskazano, że wnioskodawca od dnia 1 września 1966 roku do dnia 30 września 1982 roku wykonywał pracę mechanika napraw pojazdów mechanicznych, tj. pracę, o której mowa w dziale XIV, poz. 16 wykazu A, stanowiącego załącznik do w/w rozporządzenia oraz w dziale XIV, poz. 16, pkt 1 wykazu A, stanowiącego załącznik do zarządzenia Nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 1 sierpnia 1983 roku w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładach pracy nadzorowanych przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach uprawniające do wcześniejszego przejścia na emeryturę oraz do wzrostu emerytury lub renty (Dz. Urz. M B z 1983 roku, Nr 3, poz. 6). Wobec istnienia powyższych rozbieżności Sąd Okręgowy prowadził postępowanie dowodowe celem wyjaśnienia, czy J. C. (1) w spornym okresie wykonywał pracę w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Zdaniem Sądu I instancji, zeznania świadków Z. K., H. S. i A. Ź. oraz zeznania wnioskodawcy przesłuchanego w charakterze strony zasługują na danie im wiary jedynie w części. Zeznania w/w świadków oraz wnioskodawcy dotyczące opisu stanowiska zajmowanego przez wnioskodawcę, wykonywanych przez niego czynności oraz ich charakteru były spójne, a co za tym idzie wiarygodne. Zeznania te były zbieżne również w zakresie, w jakim dotyczyły charakterystyki zakładu pracy, tj. ilości zatrudnionych w nim pracowników, rodzajów wykonywanych w nim prac, infrastruktury zakładu pracy. Wszystkie

powyższe okoliczności podawane przez świadków korespondują ze sobą, dlatego też Sąd Okręgowy uznał, że polegają one na prawdzie. Sąd I instancji zauważył jednak, że świadkowie wskazywali, iż nie wszystkie naprawy dokonywane były w kanałach remontowych, ale także i poza nimi. Świadkowie byli współpracownikami wnioskodawcy, zatem – jak zauważył Sąd Okręgowy - mieli bezpośrednią wiedzę dotyczącą jego pracy w spornym okresie. Mając zatem na uwadze powyższą treść zeznań świadków nie sposób jest dać wiarę zeznaniom J. C. (1), w których podnosi on, że pracował w spornym okresie w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Jego zeznania w powyższym zakresie nie są bowiem poparte zeznaniami naocznych świadków. Nadto, jak podniósł Sąd Okręgowy, doświadczenie życiowe wskazuje, iż z uwagi na ograniczoną ilość kanałów naprawczych i dość znaczną ilość mechaników pracujących na zmianie, niemożliwe było, aby korzystali oni z kanałów w tym samym czasie. Tymczasem praca przy naprawie pojazdów mechanicznych uprawnia do niższego wieku emerytalnego jedynie wtedy, kiedy wykonywana jest w kanałach remontowych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy (§ 2 ust. 1 w/w rozporządzenia). Zdaniem Sądu Okręgowego, brak było podstaw do uwzględnienia wnioskodawcy do stażu pracy w szczególnych warunkach okresu pracy na stanowisku mechanika samochodowego, jako pracy, o której mowa w wykazie A, dziale XIV, poz. 16 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze - prace wykonywane w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych, gdyż praca w kanałach remontowych nie była wykonywana przez wnioskodawcę stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Nadto Sąd Okręgowy zaznaczył, że w okresie od dnia 1 września 1966 roku do dnia 1 lipca 1969 roku J. C. (1) był zatrudniony w celu nauki zawodu i praktykę w warsztacie odbywał jedynie 3 dni w tygodniu, co wyklucza wykonywanie stałej pracy na stanowisku mechanika. Do tego w dniu 13 grudnia 1978 roku wnioskodawca złożył do pracodawcy podanie o przeniesienie ze stanowiska monter samodzielnego na stanowisko instruktora nauki zawodu (k. 21 akt osobowych). W okresie od dnia 15 grudnia 1978 roku do dnia 31 sierpnia 1982 roku corocznie zawierał z zakładem pracy umowy na stanowisko instruktora nauki zawodu. Zauważył, że również w protokole weryfikacyjnym z dnia 5 stycznia 1982 roku (k. 35 akt osobowych) jako stanowisko pracy J. C. (1) wpisano - instruktor praktycznej nauki zawodu. Co więcej, sam wnioskodawca w kwestionariuszu złożonym wraz z wnioskiem o rentę z dnia 26 lipca 1993 roku oraz w kwestionariuszu osobowym z dnia 30 września 1982 roku złożonym do Gminnej Spółdzielni (...) w J. w odniesieniu do spornego okresu zatrudnienia wskazał, że pracował na stanowisku instruktora praktycznej nauki zawodu. Reasumując, Sąd I instancji stwierdził, że materiał dowodowy zgromadzony w niniejszej sprawie nie pozwalał na dokonanie ustalenia, aby J. C. (1) w spornym okresie wykonywał pracę w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Tym samym wnioskodawca nie legitymuje się co najmniej 15-letnim stażem pracy wykonywanej w warunkach szczególnych, zatem nie spełnia wszystkich warunków wymaganych do przyznania prawa do wcześniejszej emerytury. Dodał także, że sytuacji tej nie zmieniałaby okoliczność uznania pracy wnioskodawcy w Gminnej Spółdzielni (...) w J. w charakterze robotnika młynu - młynarza, jako pracy w szczególnych warunkach, o której mowa w dziale X, poz. 10 wykazu A, stanowiącego załącznik do w/w rozporządzenia, tj. prace przy wytwarzaniu mąki, kasz, płatków i śrut, bowiem okres ten nie byłby wystarczający do przyznania prawa do dochodzonego świadczenia. Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy jak w sentencji wyroku orzekł na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

J. C. (1) zaskarżył powyższy wyrok w całości zarzucając mu:

1. naruszenie prawa materialnego – przepisów art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i § 4 ust. 1 pkt 1 i 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze poprzez ich błędną wykładnię i uznanie, że wnioskodawca nie spełnia warunków do przyznania emerytury z upływem 60-tego roku życia,
2. naruszenie prawa procesowego przez dokonanie błędnych ustaleń faktycznych i naruszenie zasady swobodnej oceny dowodów, m.in. wyrażające się w ocenie, że zakład pracy zatrudniający wnioskodawcę nie dysponował odpowiednią ilością kanałów remontowych, tak, aby praca mogła być wykonywana stale w kanałach remontowych, że użycie przez wnioskodawcę w kwestionariuszu wypełnionym na potrzeby kolejnego zatrudnienia i we wniosku rentowym, że był

instruktorem nauki zawodu przesądza o tym, że rzeczywiście był takim instruktorem, a nie mechanikiem napraw pojazdów samochodowych, że na skutek jego podania o przeniesienie na to stanowisko faktycznie zmieniło się jego stanowisko i faktyczny zakres pracy, że świadkowie zeznający w sprawie nie byli naocznymi świadkami pracy, jaką faktycznie wykonywał w Przedsiębiorstwie (...), że umowa w charakterze instruktora to tylko umowa dodatkowa, niezminiająca dotychczasowych obowiązków wnioskodawcy.

Wskazując na powyższe zarzuty wnioskodawca domagał się uchylecia zaskarżonego wyroku oraz poprzedzającej go decyzji organu rentowego i przekazania sprawy temu organowi do ponownego rozpoznania, celem uwzględnienia okresu pracy wnioskodawcy w Gminnej Spółdzielni (...) w J. od dnia 1 października 1982 roku do dnia 31 stycznia 1985 roku, ewentualnie uchylecia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy Sądowi Okręgowemu w Białymstoku do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie w zakresie kosztów postępowania za I i II instancję lub zmiany zaskarżonego wyroku i przyznania wnioskodawcy emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach po zaliczeniu do stażu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach okresów pracy od dnia 1 lipca 1969 roku do dnia 30 września 1982 roku w Przedsiębiorstwie (...) oraz od dnia 1 października 1982 roku do dnia 31 stycznia 1985 roku w Gminnej Spółdzielni (...) w J. oraz zasądzenia od organu rentowego na rzecz wnioskodawcy kosztów postępowania za I i II instancję.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna.

Rozpoznając niniejszą sprawę Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych oraz właściwie zastosował przepisy prawa materialnego, tj. przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 roku, Nr 153, poz. 1227 ze zm.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 roku, Nr 8, poz. 43 ze zm.). Sąd Apelacyjny w całości podziela i przyjmuje za własne ustalenia faktyczne oraz wykładnię przepisów.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, odmowa zaliczenia przez Sąd pierwszej instancji do stażu pracy wykonywanej w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia od dnia 1 września 1966 roku do dnia 30 września 1982 roku w Przedsiębiorstwie (...), była zasadna.

Jak wynika z dokumentów znajdujących się w aktach osobowych wnioskodawcy, dotyczących zatrudnienia w w/w zakładzie pracy, od dnia 1 września 1966 roku wnioskodawca zatrudnił się jako robotnik młodociany w celu nauki zawodu kierowcy-mechanika na okres 3 lat. Zgodnie z zapisem umowy nauka pobierana była w (...) Szkole Budowlanych w B. oraz na stanowiskach roboczych wyznaczonych przez przedsiębiorstwo pod nadzorem szkoły (k. 1-3 akt osobowych). Na podstawie umowy o wstępny staż pracy zawartej z dnia 28 czerwca 1969 roku J. C. (1) został zatrudniony na stanowisku montera samochodowego – stażysty na okres od dnia 1 lipca 1969 roku do dnia 31 grudnia 1969 roku (k. 10 akt osobowych). Zgodnie z protokołem weryfikacji z dnia 23 lutego 1970 roku komisja kwalifikacyjna przy (...) Przedsiębiorstwie (...) w B. zaszeregowała wnioskodawcę na stanowisku montera samochodowego (k. 12 akt osobowych). Zaszeregowanie na to samo stanowisko pracy wynika z protokołów weryfikacji pochodzących z lat kolejnych (k. 13-18 akt osobowych). Od dnia 1 lutego 1970 roku J. C. (1) był zatrudniony na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony jako monter samochodowy. W piśmie zakładu pracy kierowanym do wnioskodawcy z dnia 7 kwietnia 1976 roku stanowisko pracy wnioskodawcy zostało określone jako mechanik samochodowy (k. 20 akt osobowych). W dniu 13 grudnia 1978 roku wnioskodawca złożył do pracodawcy podanie o przeniesienie ze stanowiska montera samochodowego na stanowisko instruktora nauki zawodu (k. 21 akt osobowych). Wniosek został uwzględniony, w konsekwencji czego w dniu 15 grudnia 1978 roku została zawarta umowa, na podstawie której od dnia jej zawarcia do dnia 31 sierpnia 1979 roku powierzono wnioskodawcy pełnienie obowiązków instruktora w zawodzie kierowcy-mechanika pojazdów samochodowych z wynagrodzeniem dotychczasowym oraz dodatkiem w wysokości 15 % (k. 22-23 akt osobowych). W aktach osobowych znajdują się także kolejne umowy w przedmiocie powierzenia wnioskodawcy w/w obowiązków w kolejnych latach szkolnych, tj. na okresy: od dnia 3 września 1979 roku do dnia

31 sierpnia 1980 roku (k. 28 akt osobowych), od dnia 1 września 1980 roku do dnia 31 sierpnia 1981 roku (k. 30 akt osobowych) oraz od dnia 1 września 1981 roku do dnia 31 sierpnia 1982 roku (k. 33 akt osobowych). Zgodnie z postanowieniami w/w umów szkolenie odbywało się w czasie wykonywania przez szkolącego jego czynności w ramach umowy o pracę. W protokole weryfikacyjnym dotyczącym wnioskodawcy z dnia 5 stycznia 1982 roku stanowisko jego pracy określano jako instruktor praktycznej nauki zawodu (k. 35 akt osobowych). Stosunek pracy J. C. (1) z w/w zakładem pracy został rozwiązany z dniem 30 września 1982 roku. W dniu 30 września 1982 roku zakład pracy wystawił wnioskodawcy świadectwo pracy, w którym potwierdził, że był on zatrudniony w okresie od dnia 1 września 1966 roku do dnia 30 września 1982 roku, przy czym od 1 lipca 1969 roku do dnia 30 września 1982 roku zajmował stanowisko mechanika samochodowego (k. 36 akt osobowych). Nie zostało przez pracodawcę wydane świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Świadectwo takie zostało wnioskodawcy wydane w 1994 roku przez syndyka masy upadłości Przedsiębiorstwa (...). Zaświadczone w nim, że wnioskodawca pracował w szczególnych warunkach w okresie od dnia 1 września 1966 roku do dnia 30 września 1982 roku, wykonując pracę mechanika napraw pojazdów mechanicznych, tj. pracę, o której mowa w dziale XIV, poz. 16 wykazu A, stanowiącego załącznik do w/w rozporządzenia oraz w dziale XIV, poz. 16, pkt 1 wykazu A, stanowiącego załącznik do zarządzenia Nr 9 Ministra Budownictwa i (...) z dnia 1 sierpnia 1983 roku w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładach pracy nadzorowanych przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach uprawniające do wcześniejszego przejścia na emeryturę oraz do wzrostu emerytury lub renty (Dz. Urz. M B z 1983 roku, Nr 3, poz. 6).

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, sama już analiza powyższej dokumentacji osobowej dotyczącej spornego okresu zatrudnienia J. C. (1) w Przedsiębiorstwie (...), prowadzi do wniosku, że okres ten nie podlega uwzględnieniu do stażu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach. I tak, w odniesieniu do okresu od dnia 1 września 1966 roku do dnia 30 czerwca 1969 roku (tj. prawie trzech pierwszych lat zatrudnienia) w w/w zakładzie pracy, wnioskodawca będąc zatrudniony jako młodociany w celu nauki zawodu nie wykonywał pracy w zakładzie w pełnym wymiarze czasu. W powyższym okresie, jak sam przyznał, przez 3 dni w tygodniu uczęszczał na teoretyczne zajęcia szkolne, zaś praktykę w zakładzie odbywał przez kolejne 3 dni w tygodniu (k. 51 v.-52). W odniesieniu do powyższego okresu zatrudnienia stwierdzić zatem należy, że wnioskodawca w ogóle nie pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy (zatem z pewnością nie spełnienia warunku zaliczenia tego okresu do stażu pracy wykonywanej w szczególnych w warunkach wynikającego z § 2 ust. 1 w/w rozporządzenia).

W dalszej zaś kolejności stwierdzić należy, że w przeważającej części pozostałego spornego okresu zatrudnienia w w/w zakładzie pracy J. C. (1), będąc zatrudniony na stanowisku monter mechanicznego, względnie mechanika samochodowego, tj. od dnia 15 grudnia 1978 roku do dnia 31 sierpnia 1982 roku, na kolejne lata szkolne zawierał umowy dotyczące pełnienia obowiązków instruktora w zawodzie kierowcy-mechanika pojazdów samochodowych, z tytułu których przysługiwał mu dodatek do wynagrodzenia w wysokości 15 %. Zgodnie z umowami wnioskodawca zobowiązany był do szkolenia uczniów (...) w zawodzie mechanika-kierowcy pojazdów samochodowych, przy czym podkreślenia wymaga, iż zgodnie z dalszym postanowieniem w/w umów, szkolenie to odbywało się w czasie wykonywania przez szkolącego jego czynności w ramach umowy o pracę. Zdaniem Sądu II instancji, szkolenie uczniów powodowało zatem zmniejszenie czasu pracy poświęcanego na wykonywanie obowiązków mechanika samochodowego. W ocenie Sądu Apelacyjnego, biorąc pod uwagę treść powyższych umów, jak również uwzględniając zasady doświadczenia życiowego, nie sposób jest dać wiarę twierdzeniom wnioskodawcy (k. 51 v.-52), jakoby pełnienie obowiązków instruktora nauki zawodu, za które comiesięcznie przyznawano dodatek do wynagrodzenia w dość znacznej wysokości, nie powodowało zmiany zakresu obowiązków wnioskodawcy w stosunku do okresu, kiedy tej funkcji nie pełnił, zaś wykonywał wyłącznie pracę mechanika czy monter mechanicznego. Z tożsamyh względów niewiarygodne - zdaniem Sądu II instancji - są również zeznania świadków Z. K. (k. 39), H. S. (k. 39-40) w zakresie, w jakim twierdzili oni, że przydzielenie mechanikowi ucznia do nauki zawodu nie wpływało na wykonywanie obowiązków pracowniczych, jakie należą do pracownika zatrudnionego na stanowisku mechanika pojazdów. Sąd Apelacyjny podziela przy tym spostrzeżenie Sądu I instancji, iż J. C. (1), zarówno w kwestionariuszu złożonym wraz z wnioskiem o rentę z tytułu niezdolności do pracy w dniu 26 lipca 1993 roku oraz w kwestionariuszu osobowym z dnia 30 września 1982 roku, złożonym do Gminnej Spółdzielni (...) w J., w odniesieniu do okresu zatrudnienia w

Przedsiębiorstwie (...) wskazał, że był zatrudniony na stanowisku instruktora praktycznej nauki zawodu. Tym samym, sam wnioskodawca uznawał, że pracował jako instruktor nauki zawodu, nie zaś mechanik samochodowy. W ocenie Sądu Apelacyjnego, stanowi to dodatkowy (nie zaś przesądzający) argument za tym, że nie sposób jest uznać, aby wnioskodawca w okresie, w którym wiązały go umowy dotyczące szkolenia uczniów, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał obowiązki mechanika samochodowego.

Reasumując, w ocenie Sądu Apelacyjnego, związanie wnioskodawcy w okresie od dnia 15 grudnia 1978 roku do dnia 31 sierpnia 1982 roku umowami dotyczącymi prowadzenia szkoleń nauki zawodu, wyklucza uznanie, że w powyższym okresie praca na stanowisku mechanika samochodowego była wykonywana zgodnie z wymogiem wynikającym z § 2 ust. 1 w/w rozporządzenia.

Co więcej, podkreślić należy, że wymogi stawiane przez ustawodawcę, które należy spełnić w celu uzyskania prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym, należy interpretować ściśle. W wykazie A, stanowiącym załącznik do w/w rozporządzenia, wprost określono, że nie każdy rodzaj prac naprawczych przy pojazdach mechanicznych kwalifikuje się do prac w szczególnych warunkach, a tylko te, które wykonywane są w kanale remontowym. Podkreślenia wymaga, że dochodzone świadczenie jest emeryturą wcześniejszą, czyli niejako przywilejem dla osób wykonujących określone w przepisach prace i spełniającym inne warunki niezbędne do jego przyznania. W celu skutecznego ubiegania się o to świadczenie należy spełnić m.in. przesłankę wykonywania prac wymienionych w wykazie A, stanowiącym załącznik do w/w rozporządzenia, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, obowiązującym na danym stanowisku, stosownie do wymogu wynikającego z § 2 ust. 1 w/w rozporządzenia.

Sąd Apelacyjny nie kwestionuje tego, że wnioskodawca część prac wykonywał w kanale remontowym. Zaznaczyć przy tym należy, że Sąd II instancji podziela pogląd, iż okoliczność, że mechanik w czasie obowiązków go 8 godzin pracy, wychodzi z kanału na przerwę po konieczne do naprawy narzędzie lub w celu zdemontowania części naprawianego pojazdu poza kanałem po to, aby tę część ponownie zamontować w pojeździe w kanale, nie jest niezgodna z normą przepisu § 2 ust. 1 w/w rozporządzenia. Celem ustawodawcy było bowiem przyznanie szczególnych przywilejów pracownikom, których główne i jedyne zadanie koncentrowało się na wykonywaniu prac o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości (wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 27 listopada 2012 roku w sprawie o sygn. akt III AUa 2001/12, lex numer 1239924, por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 6 sierpnia 2013 roku w sprawie o sygn. akt III AUa 1757/12, lex numer 1363266).

Jak wynika jednak z zeznań świadka Z. K. (k. 39), wnioskodawca wykonywał wszystkie naprawy pojazdów samochodowych, naprawić należało wszystko, co było popsute, przy czym określił, że wnioskodawca przeważnie wykonywał pracę w kanałach. Wyjaśnił również, że każdy mechanik zatrudniony w zakładzie wykonywał wszystkie naprawy, nie było specjalizacji. Świadek H. S. (k. 39-40) wskazał z kolei na szereg napraw, które nie wymagały użycia kanału remontowego. I tak, wskazał, że poza kanałem remontowym były wykonywane naprawy głowic samochodowych, uszczeltek, zaworów. Świadek A. Ż. (k. 40-41) opisała natomiast, że wnioskodawca pracował przeważnie w kanale przy naprawach samochodów ciężarowych. Jak zatem wynika z zeznań świadków, część napraw była wykonywana w zakładzie poza kanałem remontowym. Dodatkowo, jak podkreślił świadek Z. K., wśród mechaników nie było specjalizacji, tj. takiego podziału obowiązków, który polegałby na tym, że określona część pracowników wykonuje wyłącznie prace w kanale remontowym, zaś inna – prace poza kanałem.

Tym samym, zdaniem Sądu drugiej instancji, materiał dowodowy zgromadzony w sprawie nie jest wystarczający aby stwierdzić, że w spornym okresie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę mechanika pojazdów samochodowych w kanale remontowym. Jak bowiem wyżej wskazano, w zakładzie wykonywano naprawy zarówno wymagające użycia kanału remontowego, jak również takie, których można było dokonać poza kanałem. Wśród zatrudnionych w warsztacie mechaników nie było specjalizacji na takich, którzy wykonywali naprawy w kanale, lub poza nim. Co więcej, żaden dokument z akt osobowych wnioskodawcy nie wskazuje na wykonywanie pracy mechanika w kanale remontowym, lecz jedynie mechanika bądź też montera w ogóle.

Nadto wskazać trzeba, że wnioskodawca mylnie zrozumiał treść uzasadnienia wyroku Sądu I instancji, jakoby Sąd ten uznał, że przesłuchane w sprawie osoby nie były naocznymi świadkami pracy wnioskodawcy. Przeciwnie, świadkowie pracowali wspólnie z J. C. (2), jednakże po dokonaniu analizy ich zeznań Sąd Okręgowy wywiódł wniosek, że wnioskodawca nie pracował stale i pełnym wymiarze czasu w kanale remontowym, zatem nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego do dokonania tych ustaleń nie było konieczne prowadzenie rozważań odnośnie infrastruktury zakładu pracy, tj. ilości kanałów remontowych oraz zatrudnionych pracowników, celem analizy, czy istniała możliwość ciągłego wykonywania prac wewnątrz kanału remontowego.

Odnosząc się zaś do okoliczności, że syndyk masy upadłości w/w zakładu pracy wystawił wnioskodawcy świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach, należało powtórzyć za Sądem Okręgowym, że świadectwo pracy wykonywanej w warunkach szczególnych jest dokumentem prywatnym (art. 245 k.p.c.). Dowód z dokumentu prywatnego jest samodzielnym środkiem dowodowym, którego moc Sąd ocenia według zasad określonych w art. 233 § 1 k.p.c. (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 czerwca 2004 roku w sprawie o sygn. akt IV CK 474/03, OSNC 2005/6/113, lex numer 134436). Tym samym istnienie bądź też nie w/w świadectwa w odniesieniu do spornego okresu zatrudnienia nie uniemożliwia przeprowadzenia postępowania dowodowego na okoliczność ustalenia, czy świadczona praca odpowiada pracom wykonywanym w warunkach szczególnych w myśl przepisów w/w rozporządzenia i ustalenia (po dokonaniu oceny zgromadzonego w ten sposób materiału dowodowego) czy okres pracy podlega zaliczeniu do stażu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach. W niniejszym postępowaniu przeprowadzone postępowanie doprowadziło do wniosku, że praca w okresie, którego dotyczy świadectwo, nie podlega uwzględnieniu do stażu pracy wykonywanej w warunkach szczególnych. Co więcej, zauważyć należy, że dokument został wydany nie przez sam zakład pracy (zakład pracy wystawił jedynie zwykłe świadectwo pracy), lecz przez syndyka masy upadłości około 12 lat po ustaniu stosunku pracy wnioskodawcy. Oczywistym jest, że osobie wystawiającej dokument w imieniu tego podmiotu nie był znany faktyczny charakter pracy wnioskodawcy. Świadectwo wydane zostało jedynie w oparciu o dokumentację osobową. Nadto podkreślenia wymaga, iż świadectwo to dotyczy całego okresu zatrudnienia J. C. (1) w Przedsiębiorstwie (...), tj. również w odniesieniu do okresu pobierania nauki zawodu na początku zatrudnienia, kiedy to wykluczone jest uznanie, że praca przez 3 dni w tygodniu podlega uwzględnieniu do stażu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach. Powyższe, stanowi dodatkowy argument przemawiający za tym, że dokument ten nie jest wiarygodnym dowodem, świadczącym o charakterze pracy wnioskodawcy pod kątem możliwości zaliczenia jej jako pracy w szczególnych warunkach.

Reasumując, Sąd Apelacyjny podziela stanowisko Sądu I instancji, uznającego, że zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie pozwala na dokonanie ustalenia, że wnioskodawca w całym okresie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) (tj. od dnia 1 września 1966 roku do dnia 30 września 1982 roku) stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, w myśl warunku wynikającego z § 2 ust. 1 w/w rozporządzenia, wykonywał prace określone w wykazie A, dziale XIV, poz. 16 załącznika do w/w rozporządzenia - prace wykonywane w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych.

Końcowo jedynie należało uznać, że, zdaniem Sądu drugiej instancji, zgromadzony materiał dowodowy w postaci zarówno dokumentacji osobowej wnioskodawcy z Gminnej Spółdzielni (...) w J., zeznań świadków B. K. (k. 50 v.), T. P. (k. 50 v.) i I. T. (k. 50 v.-51) oraz zeznań wnioskodawcy przesłuchanego w charakterze strony (k. 51 v.-52) pozwala uznać, że praca wnioskodawcy w okresie od dnia 1 października 1982 roku do dnia 31 stycznia 1985 roku na stanowisku robotnika młynu – młynarza podlega uwzględnieniu do stażu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach jako praca określona w wykazie A, dziale X, poz. 10 załącznika do w/w rozporządzenia - prace przy wytwarzaniu mąki, kasz, płatków i śruty. Zaliczenie tego okresu nie powoduje jednak aby wnioskodawca legitymował się 15-letnim stażem pracy w szczególnych warunkach.

Z powyższych względów zarzuty apelacyjne okazały się nieuzasadnione.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł jak w pkt I sentencji wyroku.

Z uwagi na trudną sytuację majątkową wnioskodawcy (otrzymuje zasiłek przedemerytalny w wysokości około 800 złotych) oraz jego żony (uzyskuje wynagrodzenie w wysokości około 1.200 złotych) jak w pkt II wyroku orzeczono na podstawie art. 102 k.p.c.